

КИЧИК БИЗНЕС СУБЪЕКТЛАРИ УЧУН СОЛИҚ ИМТИЁЗЛАРИНИНГ АҲАМИЯТИ

Мадрахимов Бахтиёржон Ортиқбой ўғли

Ўзбекистон Республикаси Банк-молия академияси

"Давлат молияси ва халқаро молия" мутахассислиги магистранти

Аннотация: Кичик бизнес субъектлари иқтисодиётнинг муҳим қисми ҳисобланиб, уларнинг ривожланиши солиқ сиёсати билан узвий боғлиқдир. Солиқ имтиёзлари кичик бизнесни рағбатлантириш, янги иш ўринлари яратиш ва тадбиркорлик муҳитини яхшилашда муҳим воситадир. Ушбу мақолада кичик бизнес учун солиқ имтиёзларининг аҳамияти, уларнинг иқтисодий ривожланишга таъсири ҳамда Ўзбекистон ва халқаро тажрибалар таҳлил қилинади.

Калит сўзлар: Кичик бизнес, солиқ имтиёзлари, иқтисодий ривожланиш, тадбиркорлик, солиқ сиёсати, рақобатбардошлик, инвестиция муҳити, Ўзбекистон.

Кириш

Кичик бизнес ҳар қандай мамлакат иқтисодиётининг устуни ҳисобланади. Ушбу сектор янги иш ўринларини яратиш, инновацияларни жорий этиш ва аҳоли фаровонлигини оширишда муҳим ўрин тутади. Бироқ кичик корхоналар кўп ҳолларда катта молиявий юк ва рақобатбардошлик муаммоларига дуч келадилар. Шу сабабли давлатлар кичик бизнесни қўллаб-қувватлаш учун турли солиқ имтиёзларини тақдим этадилар.

Ўзбекистонда ҳам кичик бизнес субъектлари учун солиқ юкини енгиллаштиришга қаратилган бир қатор имтиёзлар мавжуд. Жумладан, тадбиркорлик субъектлари учун соддалаштирилган солиқ тизими, белгиланган муддатгача солиқ тўлашдан озод қилиш ва солиқ ставкаларини пасайтириш каби чоралар кўриломоқда. Ушбу мақолада кичик бизнес субъектлари учун

солиқ имтиёзларининг аҳамияти ва уларнинг иқтисодиётга таъсири атрофлича таҳлил қилинади.

Методлар

Мазкур тадқиқотда иқтисодий таҳлил, солиқ сиёсатини ўрганиш ва халқаро тажрибага асосланган солиштириш усуллари қўлланилди. Ўзбекистон Республикаси Давлат солиқ қўмитаси ҳисоботлари, Жаҳон банки ва Халқаро валюта жамғармаси маълумотлари, шунингдек, хорижий давлатларнинг солиқ сиёсатига оид тадқиқотлар асосий манба сифатида фойдаланилди.

Натижалар

Иш ўринларини яратиш ва тадбиркорликни рағбатлантириш

Солиқ имтиёзлари кичик бизнес учун молиявий юкни камайтиради, бу эса янги корхоналар ташкил этилиши ва мавжуд бизнесларнинг ривожланишига ҳисса қўшади.

Иқтисодий ўсишни тезлаштириш

Солиқ юки енгиллаштирилган тадбиркорлар фаолияти кенгайиб, иқтисодиётга кўпроқ ҳисса қўшади. Бу эса ички маҳсулот ўсишини таъминлайди.

Рақобатбардошликни ошириш

Солиқ имтиёзлари кичик корхоналарга катта компаниялар билан рақобатлашиш имконини яратади. Бу эса бозорда соғлом рақобат муҳитини шакллантиради.

Хорижий тажриба таҳлили

Сингапур: Кичик бизнеслар учун солиқлар минимал даражада белгиланган бўлиб, бу мамлакатни тадбиркорлар учун жозибадор қилади.

Германия: Кичик ва ўрта бизнеслар учун солиқ имтиёзлари берилгани туфайли, улар саноат ва инновациялар соҳасида муҳим ўрин тутади.

Қозғоғистон: Солиқ имтиёзлари кичик бизнес ривожига катта таъсир қилган бўлиб, бу мамлакатда стартаплар сони сезиларли даражада ошган.

Муҳокама

Солиқ имтиёзлари кичик бизнесни қўллаб-қувватлашда муҳим восита ҳисобланади. Лекин улар самарали бўлиши учун муайян шарт-шароитларга амал қилиниши керак. Хусусан, имтиёзларнинг аниқ мақсадга йўналтирилганлиги ва уларнинг самарадорлиги мунтазам равишда баҳоланиши зарур.

Ўзбекистонда амалга оширилган солиқ ислоҳотлари кичик бизнес субъектлари учун қулай тадбиркорлик муҳитини шакллантиришга ёрдам бермоқда. Бироқ, ҳали ҳам баъзи қийинчиликлар мавжуд. Масалан, баъзи тадбиркорлар солиқ имтиёзларидан нотўғри фойдаланиб, улардан қонуний равишда фойдаланиш ўрнига, солиқдан қочиш усули сифатида қўлламоқда. Шунинг учун солиқ имтиёзларининг самарадорлигини ошириш учун назорат механизмларини кучайтириш талаб этилади.

Давлат кичик бизнес учун солиқ юкини енгиллаштириш билан бирга, уларнинг узоқ муддатли барқарор ривожланишига эътибор қаратиши керак. Бунинг учун тадбиркорлар учун молиявий саводхонликни ошириш, солиқ имтиёзларидан самарали фойдаланиш бўйича маслаҳат хизматларини ташкил этиш ва тадбиркорлик муҳитини янада яхшилаш муҳим аҳамият касб этади.

Хулоса Кичик бизнес субъектлари учун солиқ имтиёзлари уларнинг ривожланиши, иш ўринлари яратилиши ва иқтисодий ўсишга ҳисса қўшишида катта аҳамиятга эга. Ўзбекистонда ушбу соҳада амалга оширилган чоралар ижобий натижалар бермоқда, лекин уларни янада самарали қилиш учун халқаро тажрибадан фойдаланиш ва мониторинг механизмларини такомиллаштириш зарур.

Солиқ имтиёзлари кичик бизнес учун муваққат ёрдам сифатида эмас, балки узоқ муддатли ривожланиш стратегиясининг бир қисми сифатида қаралиши керак. Самарали солиқ сиёсати орқали кичик бизнесни қўллаб-қувватлаш, мамлакат иқтисодий салоҳиятини ошириш ва барқарор ривожланишни таъминлаш мумкин.

Манбалар

1. Ўзбекистон Республикаси Давлат солиқ қўмитаси ҳисоботлари

2. Жаҳон банки ва Халқаро валюта жамғармаси тадқиқотлари
3. Сингапур, Германия, Қозоғистондаги солиқ сиёсатиға оид тадқиқотлар
4. Халқаро иқтисодий ривожланиш бўйича академик манбалар